

Sygn. akt

III AUa 625/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **10 października 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Alicja Podczaska (spr.) SSA Ewa Madera
	Protokolant	st. sekr. sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **10 października 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o wyrównanie emerytury i odsetki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **14 maja 2013 r.** sygn. akt **IV U 490/13**

I u c h y l a zaskarżony wyrok w części dotyczącej zasądzenia odsetek

i sprawę w tej części przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.,

II o d d a l a apelację w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Wydaną z urzędu decyzją z dnia 25.11.2011 r. Oddział ZUS w R. na podstawie art. 103 a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z FUS wstrzymał M. M. wypłatę emerytury . W uzasadnieniu podano , że emerytura ulega zawieszeniu z powodu kontynuowania zatrudnienia .

W dniu 27.11.2012 r. M. M. wystąpiła do ZUS o wznowienie postępowania w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. i wypłatę emerytury od dnia wstrzymania .

Postanowieniem z 4.12.2012 r. ZUS wznowił postępowanie w sprawie podjęcia wypłaty emerytury i decyzją z 21.03.2013 r. odmówił uchylecia decyzji z 25.11.2011 r. w części w jakiej decyzja ta zawiesza wypłatę emerytury za okres od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r. wznowiając wypłatę świadczenia od 22.11.2012 r.

Organ rentowy uzasadnił , że Trybunał Konstytucyjny w swoim orzeczeniu nie przewidział skutku wstecznego , tj. przywrócenia prawa do wypłaty świadczeń od 1.10.2011 r. natomiast co do zapłaty , zgodnie z art. 190 Konstytucji RP , orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego obowiązują od dnia ich ogłoszenia w publikatorze . Wyrok TK z 13.11.2012 r. sygn. K 2/12 został ogłoszony w Dz. U. z 22.11.2012 r. i od tej daty , zdaniem ZUS należy uwzględniać jego skutki prawne .

Skarżąca M. M. wniosła odwołanie od tej decyzji domagając się jej zmiany i wypłatę świadczenia emerytalnego za okres od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami .

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania , uzasadniając jak

w zaskarżonej decyzji .

Wyrokiem z dnia 14 maja 2013 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób , że przyznał M. M. prawo do wypłaty emerytury przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. za okres od 1.10.2011 r. do 21.11.2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności świadczenia od poszczególnych dat wymagalności do dnia zapłaty .

Sąd ten ustalił , że wnioskodawczyni uzyskała prawo do emerytury od 1.12.2010 r. kontynuując zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy .

Decyzją z 25.11.2011 r. ZUS wstrzymał wypłatę tego świadczenia , a to na podstawie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS , z uwagi na kontynuację zatrudnienia u pracodawcy sprzed nabycia prawa do emerytury .

W uzasadnieniu Sąd powołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego

z 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12 stwierdzając , iż przepis art. 103 a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS jako niezgodny

z Konstytucją od daty jego wejścia w życie nie może być stosowany , co oznacza , że nie mógł być stosowany przez ZUS w dniu 25. 11. 2011 r. Stąd zmiana zaskarżonej decyzji – po myśli art. 477¹⁴ § 2 k. p. c.

Zasądzenie ustawowych odsetek za zwłokę od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni Sąd uzasadnił treścią art. 51 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych .

Od powyższego wyroku organ rentowy wywiódł apelację zarzucając naruszenie :

- art. 190 Konstytucji RP , przez przyjęcie , że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego odnosi skutek z mocą wsteczną (do stanów sprzed jego ogłoszenia) ,

- art. 103 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. , który obowiązywał w dacie wydania zaskarżonej decyzji i korzystał z domniemania konstytucyjności ,

- art. 316 § 1 k. p. c. , poprzez nie uwzględnienie przy orzekaniu stanu istniejącego w dacie wydania decyzji ,

- art. 85 ust 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez zasądzenie odsetek ,w sytuacji gdy organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia od dnia 1.10.2011 r.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości .

Wnioskodawczyni M. M. wniosła o oddalenie apelacji .

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje :

W niniejszej sprawie spór sprowadza się do rozstrzygnięcia o żądaniu wypłaty dla wnioskodawczyni p. M. M. emerytury od 1.10.2011 r. do 21.10.2012 r. , gdyż decyzją z 21.03.2013 r. Zakład wznowił wypłatę emerytury od dnia 22.11.2012 r. – mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. sygn. K 2/12 .

Na wstępie wskazać należy , że wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku Trybunał Konstytucyjny orzekł ,że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku

o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257 poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291 poz. 1707) w zw. z art. 103 a ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób , które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia

2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy , jest niezgodny

z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP .

Sąd Okręgowy prawidłowo więc wskazał , że powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma zastosowanie do wnioskodawczyni , która nabyła prawo do emerytury od 1 grudnia 2010 r. bez rozwiązania umowy o pracę

z dotychczasowym pracodawcą . Stosownie do treści art. 190 ust 3 Konstytucji orzeczenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ,jednak Trybunał może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego . Zgodnie

z poglądem przeważającym w orzecznictwie Sądu Najwyższego , wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy

z Konstytucją jest w zasadzie skuteczny ex tunc tj. od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu , chyba , że co innego wynika z jego sentencji

(por. wyrok SN z dnia 21.11.2006 r., II PK 42/06 LEX nr 950622 , uchwała SN z 3.07.2003 r. , III CZP 45/03 , LEX Nr 79008) .

Pogląd ten podziela również Sąd Apelacyjny w składzie orzekającym w niniejszej sprawie .

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności normy prawnej w świetle powyższego w sferze uprawnień emerytalno – rentowych stwarza nową rzeczywistość uprawnionych , różną w stosunku do tej , która została prawomocnie ustalona na podstawie niekonstytucyjnego i uchylonego unormowania . Polega ona na wstecznym stosowaniu nowego , niewadliwego prawa , do stanów faktycznych , które powstały pod rządami niezgodnego

z Konstytucją prawa i wtedy się zakończyły .

Skoro wznowienie postępowania przez organ rentowy zgodnie z art. 151 § 1 k. p. a. stwarza możliwość ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o świadczenie emerytalno – rentowe z uwzględnieniem nowej sytuacji prawnej uprawnionych oraz obowiązek zastosowania konstytucyjnej normy prawa materialnego w tym postępowaniu , to obowiązek taki jest tym bardziej uzasadniony w sprawie odwoławczej , toczącej się przed Sądem na skutek odwołania od takiej decyzji .

W stosunku zatem do ubezpieczonych objętych powołanym rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego , do jakich należy również wnioskodawczyni , rozpoznając sprawę trzeba dokonać rekonstrukcji stanu prawnego , powracając do stanu , jaki obowiązywał zanim do ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodany został z dniem 1 stycznia 2011 r.

art. 103 a. Przed wprowadzeniem tego przepisu ustawodawca nie przewidywał wymogu rozwiązania stosunku pracy , celem realizacji prawa do emerytury .

Z dniem 8 stycznia 2009 r. ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228 poz. 1507) uchylony bowiem został przepis art. 103 ust 2a ustawy emeryturach i rentach z FUS o treści identycznej z obecnym art. 103 a w/w ustawy (wprowadzonym z dniem 1 stycznia 2011 r. z mocy art. 6 pkt 2 w zw. z art. 30 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw) .

Ubezpieczonym , którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. była wypłacana zatem emerytura , mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy , na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury , gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia . W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego prawo do wypłaty emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało zachowane . Stąd też bezzasadność zarzutów 1-3 apelacji co skutkuje oddaleniem apelacji w tym zakresie zgodnie z art. 385

k. p. c.

Zakres rozpoznania sądu ubezpieczeń społecznych wyznacza treść decyzji organu rentowego . Kwestionowana decyzja z 21 marca 2013 r. nie zawiera rozstrzygnięcia o odsetkach (od opóźnionego świadczenia) . Brak więc przedmiotu zaskarżenia .

Żądanie zasądzenia odsetek od kwot emerytur za okres od 1 października 2011 r. jest nowym wnioskiem (przyjmując , że żądanie wypłaty odsetek jest w danym wypadku katalogowane jako sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych – w rozumieniu art. 476 § 23 k. p. c.) , który podlega pierwotnemu rozpoznaniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w drodze stosownej decyzji .

Mając powyższe na uwadze należy uznać , iż wyrok Sądu I instancji

w tym zakresie należy uznać za przedwczesny . Dlatego wniosek w tym zakresie złożony jeszcze na etapie odwołania w związku z art. 464 k. p. c. należało przekazać organowi rentowemu .